Veljko Vlahovics cikke a Borbában:

„A magyarországi események egy korszak végét jelentik"

Belgrád, november 22.

A *Borba* közölte Veljko Vlahovics, a Jugoszláv Kommunisták Szövetsége Központi Bizottsága végrehajtó bizottsága tagjának cikkét *„A magyar események visszhangja"* címmel.

— Alig kezdett elcsitulni a tűz Budapesten — hangsúlyozza a cikkíró —, máris elemezni kezdték a magyarországi események okait, következményeit és különféle vonatkozásait. Erre az elemzésre kétségtelenül elsősorban a magyar munkásosztály hivatott és azok az öntudatos erők, amelyeknek a Magyar Dolgozók Pártja romjain, egy több mint tragikus politika csődjén, vállukra kell venniök a múlt hibáit és ezen az egyáltalán nem irígylésre méltó helyzetben a legrövidebb idő alatt az országot olyan útra kell vinniök, amely távlatot mutat és felszámolja fokozatosan mindazt, ami a múltban oly szerencsétlenül felhalmozódott és a mai helyzethez vezetett.

— Azok között, akik a jelenlegi magyarországi eseményeket magyarázzák, sokan nem látják, nem láthatják, vagy úgy tesznek, mintha nem látnák az igazi okokat. Különben mivel magyarázhatnák azt, ami már valósággá, divattá vált, hogy egyes kommunista pártok vezető köreiben úgy vélik: Jugoszlávia közvetlen, vagy közvetett formában hatott a magyarországi és a lengyelországi események alakulására. Ennek az álláspontnak logikus következményei meglátszanak az utóbbi napokban megjelent cikkekben és beszédekben, amelyekből kiütközik a tartózkodás, illetve a negatív álláspont a munkásönigazgatással és a demokratizálással szemben és amelyek felelevenítik a szocializmust építő országok viszonyának elavult formáit és a szocializmus formáiról vallott régi álláspontokat.

A Borba cikkírója azután rámutat arra, hogy a magyarországi és a lengyelországi eseményekért Jugoszlávia éppen annyira „hibás", amennyire a párizsi kommün, vagy az októberi szocialista forradalom, vagy a kínai forradalom, vagy a Szovjetunió Kommunista Pártjának XX. kongresszusa... stb. A továbbiakban hangsúlyozza, hogy Rákosi és az MDP vezetősége évekig azt tartotta főfeladatának, hogy Jugoszláviát rágalmazza és Magyarország belső problémáit is másodrendűnek tekintette. Rákosi és hívei ilymódon demoralizálták és megtörték saját pártjukat és utat nyitottak a tragikus események felé.

— A jó öreg Marx egyes „utódait" teljesen zavarba hozták az események. Nem először és nem utoljára. A francia kommunisták jobban tennék — állapítja meg a cikkíró —, ha a franciaországi eseményeket elemeznék, hiszen az országot már régóta kínozzák az ellentmondások és a szocialista erők már hosszú idők óta hiába várják a francia munkásosztály szavát. Egy ilyen Fajon-okoskodásához, hogy mi a marxista és mi nem, Enver Hodzsa is csatlakozott.

— Ebben az esetben mellékes még Enver Hodzsa személye és okoskodásának módja is. Fontosabb az, hogy ez a Pravdában jelent meg, hogy ellentétben áll a XX. kongresszus döntéseivel és számos hivatalos okmánnyal, hogy az embernek fel kell tennie a kérdést: mit érnek a hivatalos okmányok és álláspontok és mit a félhivatalos cikkek és a pártszervezetekben adott magyarázatok, amelyek gyakran ellentétben állanak a nyilvános okiratokkal?

— A magyarországi események értékelésében találkozunk azzal az állítással is, hogy nagy hiba volt a belső élet liberalizálásának megindítása. Ezek az emberek nem látják, hogy a magyarországi tragédia sok elavult felfogást széttört és a néptömegek lázadásának lángjában hamuvá égett a bürokrácia erejéről és mindenhatóságáról költött mítosz is.

Vlahovics ezután idézi Kádár Jánost, aki kijelentette: „Nincs ember, aki vissza tudná állítani az igazgatás régi bürokratikus módját, mert a tömegek nem akarják többé látni a hibákat." Ezek a szavak azt mutatják, hogy a magyarországi tragédia bármilyen súlyos is, egyben új serkentés arra, hogy minél előbb szakítsanak a régi gyakorlattal, mégpedig nemcsak Magyarországon.

Ez azonban sokba került a magyar munkásosztálynak és a magyar népnek. Vlahovics szerint az ár nem lesz nagy, ha a magyarországi események egy korszak végét jelentik és megkezdődik az erőteljes ledöntése mindazoknak a gátaknak, amelyek akadályozták és akadályozzák a sokoldalú szocialista fejlődést.

Irreálisak azok az elképzelések, hogy a magyarországi események „a demokratizálódás politikájának megszakítását" jelentik. Csalódniok kell azonban azoknak, akik a „demokratizálódás politikáját" úgy értelmezik, mint visszatérést az igazgatás kapitalista vagy sztálini bürokratikus formákra, mert visszatérés nincs és nem is lehetséges.

Munkástanács és munkásdemokrácia

NAGY IZGALOMMAL VÁRTUK a tegnapelőtti előzetes híradás után a munkástanácsokról szóló törvényerejű rendeletet. Demokratikus nemzeti forradalmunknak, amely elsősorban a szocializmus felépítésének nemzeti, magyar útjáért folyik, a munkásdemokrácia megteremtése az egyik legfontosabb célkitűzése. Nem, egyáltalán nem akarjuk másolni a jugoszláv utat, hiszen éppen elegendő tapasztalatunk van arról, hogy hová vezet mindenfajta másolás. De a munkásdemokrácia megteremtése nem jugoszláv út, hanem a szocializmus tiszta eszméinek egyik próbaköve. Követeltük és követeljük, hogy a föld azé legyen, aki megműveli és az ipari termelőeszközök felett azok rendelkezzenek, akik erre egyedül hivatottak, az üzemek dolgozói, munkások, mérnökök, műszakiak. Halálos ellenségei vagyunk mindenfajta bürokrata rendszernek, mert ma már egy évtized keserves tapasztalataiból tudjuk, hogy a felduzzasztott állami bürokrácia rendszere intézményessé teszi a jöttmentek, véletlen-emberek, hozzánemértő karrieristák korlátlan uralmát, akik tönkreteszik az ipart, lefölözik a dolgozók munkáját, kilátástalan helyzetbe taszítják az országot. Ne tévedjünk, nem csupán a bürokráciának vagyunk ellenségei, hanem magának a rákosista *vezetési szisztémának*, amely csúful visszaélve a szocializmus jelszavaival, munkásuralom helyett egy mindenre elszánt, hazaáruló klikk uralmát valósította meg.

Ezért vártuk hát annyi izgalommal ezt a mostani rendeletet és ezért tanulmányozzuk olyan félő óvatossággal. Mert ami ezekben a napokban történik, az elhatározó lehet a magyar szocializmus egész jövőjére, s ha most hibákat követünk el, keservesen fizethetünk érte.

A MUNKÁSTANÁCSOKRÓL szóló törvényerejű rendelet alapjában pozitív és nagy lépést jelent előre. Igen egészséges intézkedés az, hogy a munkástanács határozza meg a jövőben a vállalat szervezeti felépítését az egyes vállalati, üzemi igazgatási szervek működését. Csak üdvözölni lehet, hogy a jövőben a munkástanácsok jogkörébe tartozik a munkások és alkalmazottak bérezési formáinak, minimális és maximális bérének és a dolgozók besorolásának meghatározása. Feltétlenül jó hatással lesz a termelésre a dolgozók részesedése üzemük jövedelméből. A rendelet valóban demokratikusan és átgondoltan határozza meg a munkástanácsok megválasztásának feltételeit, s az is igen szerencsés, hogy létrehozza az Elnökséget, amely bizonyára alkalmas lesz az üzem operatív vezetésére.

De nem hallgathatjuk el, hogy találunk a munkástanácsokról szóló rendeletben homályos és bizonytalan pontokat is. Mintha a rendelet szerkesztői nem bíznának teljesen a munkásdemokráciában. Mintha arra törekedtek volna, hogy egérutakat hagyjanak felsőbb szerveknek az esetleges „helytelen döntések" esetére. Nem akarunk anarchiát, nem gondolunk arra, hogy az ország ipari egységeit talán függetleníteni kellene egymástól. Nem gondolunk arra, hogy nincs szükség koordináló felsőbb állami szervekre. De a rendelet 11. paragrafusa, amely állami szerv kezébe helyezi az igazgató kinevezését és felmentését „a munkástanács előzetes hozzájárulása" alapján, mégiscsak az előbb említett bizalmatlanságra enged következtetni. Mi szükség van az ilyen pontokra?

HOMÁLYOS A 8. PARAGRAFUS 5. pontja is, amely a munkástanács jogköréről szólva kimondja: *„...megállapítja a vállalat terveit és a dolgozók létszámát"*. Mit jelent az, hogy megállapítja a vállalat terveit? Véleményünk szerint a jövő munkásdemokráciájának ez egyik legfontosabb kérdése. A terjedelmes rendelet viszont erre nem ad választ. Pedig arra mihamarabb választ kell a munkásosztálynak kapnia, hogy *milyen törvényszerűségek* érvényesülnek majd az ipari termelésben. A jövőben is egyetlen intézmény határozza talán meg az utolsó gombostűig, hogy ki mit és mennyit termel ebben az országban és a vállalatok csupán a végrehajtás részleteit „tervezik"-e, avagy az üzemek teljesen önállóan, állami koordinálás nélkül döntenek-e a termelésről. Egyik is, másik is helytelen. Sürgősen tisztázni kell az állam szerepét a termelésben. Tisztázni kell az üzemek szerepét a nyersanyag beszerzésben. Homályos a rendeletben az üzemek önálló export lehetőségének meghatározása is.

Sajnálatos módon tehát a rendelet éppen azokban a kérdésekben fogalmaz homályosan, amelyekben választ kellene adni arra: *mi lesz a jövőben Magyarországon az ipari termelés irányításának szisztemája?* Amíg a munkástanácsokról szóló rendeletet sokféleképpen lehet értelmezni, addig fennáll az a veszély, hogy visszaszivárognak a restaurátorok és az üzemi munkástanácsokból olyan szervet próbálnak faragni, amely csupán szaporítja a termelési bürokrácia szövevényeit. E felé enged utat az igazgatónak a rendeletben meghatározott kettős alárendeltsége is.

A MUNKÁSOSZTÁLY pedig nem egyezik bele soha többé semmiféle restaurációba. Nem egyezik bele félmegoldásokba sem. Azt várja, hogy hazánkban a szocializmus legyen sajátosan magyar, tökéletesen feleljen meg nemzeti sajátosságainknak, érvényesüljön benne *maradéktalanul* a munkásdemokrácia.

A Francia Kommunista Párt Központi Vezetősége

a magyarországi eseményekről, a Szovjetunió iránti szolidaritásról, Tito pulai beszédéről

Párizs, 1956. november 22.

Mint a *TASZSZ* jelenti, Raymond Guyot, a Francia Kommunista Párt központi bizottsága Politikai Bizottságának tagja az FKP Központi Bizottságának teljes ülésén beszámolt a politikai helyzetről és a párt feladatairól. Beszámolójában jellemezte a magyarországi és az egyiptomi eseményeket. Azt mondotta, hogy „a magyarországi ellenforradalmi felkelésnek az volt a célja, hogy megbontsa a szocialista országok egységfrontját és egy lépést tegyen előre a harmadik világháború felé".

Ami az Egyiptom elleni agressziót illeti, ennek az volt a célja, hogy — hangoztatta Guyot — csapást mérjen a gyarmati és félgyarmati népek nemzeti felszabadító mozgalmára és visszaállítsa az imperialista uralmat több országban, amely nemrég szabadult meg a kolonializmus láncaitól.

A továbbiakban arról beszélt, hogy az összes kapitalista országokban szovjetellenes és kommunistaellenes kampány dúlott az elmúlt hónapban.

A reakciós erők — mint Guyot mondotta — továbbra sem szüntették meg ideológiai támadásukat, amelynek az a célja, hogy széttépje a pártot, a széles tömegekhez fűződő kötelékeket. E támadással szembe kell szállni, mert — fűzte hozzá — „egyes külföldi kommunista pártokban az opportunista és a likvidátor elemek támogatásra találtak".

Guyot elemezte a magyarországi események jellegét és hangoztatta, hogy az imperialisták ezeket az eseményeket a nemzetközi kommunista mozgalom diszkreditálására igyekeznek felhasználni, majd hangsúlyozta a Francia Kommunista Pártnak a Szovjetunió iránti szolidaritását. A Szovjetunióval és a Szovjetunió Kommunista Pártjával kapcsolatos álláspont — mondotta — elvi kérdés. „Aki ettől eltér, az a mocsárba jut". Guyot kijelentette: A Szovjetunióval vállvetve vívott harc nélkül, a Szovjetunió körüli egyesülés nélkül lehetetlen elérni a szocializmus építését az egyes országokban és következésképpen nemzetközi méretekben.

Guyot ezután bírálta Tito pulai beszédét. Elítélte ennek a beszédnek több megállapítását. Guyot foglalkozott Titonak Jugoszlávia „új politikai vonaláról" tett kijelentéseivel és azt mondotta, hogy a francia kommunisták számára nem létezik semmilyen jugoszláv politikai vonal.

Van marxista—leninista vonal és az egész középpontjában a nagy szovjet tapasztalat, ami egyáltalán nem jelenti egyik vagy másik ország, egyik vagy másik párt, beleértve Jugoszlávia tapasztalatának lebecsülését. Guyot elutasította Titonak és a jugoszláv sajtónak több kommunista párt, köztük a Francia Kommunista Párt ellen emelt vádjait és azt mondotta, hogy mindez nagy kárt okoz a rendkívül nehéz nemzetközi méretű osztályharcban a nemzetközi kommunista mozgalomnak.

Az előadó ezután Franciaország algériai és egyiptomi politikájának pusztító gazdasági és politikai következményeit jellemezte és hangsúlyozta, hogy tovább kell erősíteni a párt sorainak egységét és tömörségét.

Guyot beszámolója után vita bontakozott ki, amelyben a központi bizottság sok tagja részt vett. A teljes ülés folytatja munkáját.

Hammarskjöld: változatlanul hajlandó vagyok Budapestre utazni

Sepilov: a szovjet hatóságok nem deportáltak senkit Magyarországról

Az ENSz közgyűlése nagy többséggel elfogadta a kubai és az indiai határozati javaslatokat

Az ENSz közgyűlése tegnap folytatta a magyarországi helyzet vitáját. Az elsőként felszólaló Krisna Menon indiai küldött kifejtette, hogy véleménye szerint az első teendő: pártatlan megfigyelőket küldeni Magyarországra. Ez — mint mondotta — nem sértené semmiféle formában Magyarország szuverénitását. Ezután Hammarskjöld főtitkár ismertette a közte és Sebes István külügyminiszterhelyettes között lefolyt táviratváltás lényegét. Elmondotta, hogy a magyar kormány a megfigyelők beengedése helyett azt javasolta, hogy Rómában folytassanak tárgyalásokat. Hammarskjöld így folytatta: az az ajánlat, hogy hajlandó vagyok Budapestre utazni, a mai napig is fennáll.

A délelőtti vita végén Sepilov szovjet külügyminiszter kijelentette: „Felelősségem teljes tudatával kijelentem, hogy a szovjet hatóságok nem deportáltak senkit Magyarországról". Hangsúlyozta: „Az egész kubai javaslat csak manőver arra, hogy elterelje a figyelmet a Közép-Keletről és aláássa az ENSz tekintélyét.

A közgyűlés tegnap a késő éjszakai órákban befejezte a magyarországi helyzet vitáját. Ezután került sor a határozatok hozatalára.

Először a kubai javaslatot emelték nagy többséggel határozattá.

A deportálások beszüntetését követelő javaslat mellett ötvenöten, ellene tizen szavaztak, 14 ország képviselői tartózkodtak a szavazástól. A javaslat ellen szavaztak: a Szovjetunió, a népi demokratikus országok és Jugoszlávia küldöttei, Afganisztán, Egyiptom, Finnország, India, Indonézia, Jordánia, Libanon, Líbia, Szaud-Arábia, valamint más államok képviselői tartózkodtak a szavazástól.

A közgyűlés ezután 57 szavazattal elfogadta India, Indonézia és Ceylon közös javaslatát arról, hogy az ENSz küldjön megfigyelőket Magyarországra. A javaslat ellen nyolcan szavaztak, 14 állam — köztük Jugoszlávia és Lengyelország — tartózkodott a szavazástól.

A közgyűlés a magyar és a román küldött ellenszavazatával elfogadta Argentina, Belgium és az Egyesült Államok közös határozati javaslatát. Ez felszólítja az ENSz tagállamait, hogy támogassák a magyarországi menekülteket. A Szovjetunió, valamint egyes népi demokratikus országok tartózkodtak a szavazástól.

A magyar külügyminiszter a fenti javaslat módosításaképpen indítványozta, hogy az ENSz kérje fel a nyugati államokat: szólítsák fel a magyarországi menekülteket a hazájukba való visszatérésre. A nyugati államok nyújtsanak segítséget a menekültek visszatéréséhez.

A magyar javaslatot a közgyűlés elvetette.

A tegnapi határozatok elfogadásával a magyarországi helyzet vitája még nem tekinthető végérvényesen lezártnak. Ugyanis a magyar ügynek a közgyűlésen elsőbbségi joga van. Ha e kérdésben újabb indítványok érkeznek, a közgyűlés megszakítja munkáját s ezekkel foglalkozik.

A Magyar Honvéd jelenti: Európából, Amerikából, Afrikából

AUSZTRIÁBAN a minisztertanács határozata értelmében lefegyverzik és egy katonai őrizet alatt álló külön táborban internálják azokat a magyarországi felkelőket, akik fegyverükkel együtt léptek osztrák területre. Eddig mintegy 1200 magyarországi felkelő került az említett internálótáborba.

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBA érkezett Habib Bourgiba tuniszi miniszterelnök, ahol Eisenhower elnökkel tanácskozik majd.

ANGLIA. — Az Egyesült Nemzetek Baráti Társaságának londoni szervezete 5000 fontot küldött Ausztriába. Ebből az összegből szállodát létesítenek a Magyarországról érkezett sebesültek számára.

MAROKKÓ. A nemzeti ünnep alkalmából díszszemlét tartottak Rabatban. A 30 ezer katonából álló marokkói hadsereg 22 ezer harcosa és tisztje vonult el a szultán előtt. Franciaország Marokkó nemzeti ünnepe alkalmából egy helikoptert és hat repülőgépet ajándékozott Marokkó trónörökösének, aki egyben a marokkói hadsereg vezérkari főnöke. Ezek a repülőgépek alkotják a megalakítandó marokkói légierő magját.

SVÁJC. Az országban tegnap fél 11-kor megkondultak a harangok és három percre megállt az élet. A svájciak így emlékeztek meg a magyarországi harcok áldozatairól.

EGYESÜLT ÁLLAMOK. Kéthly Anna tegnap este New Yorkban hosszasan tárgyalt Krisna Menon indiai nagykövettel, India ENSZ-küldöttével. A tárgyalások után Kéthly Anna kijelentette: szeretné, ha ő terjeszthetné az ENSZ elé a magyar ügyet.

ANGLIA. Az angol vöröskereszt ötezer fontot adományozott az osztrák vöröskeresztnek a magyarországi menekültek ellátására. Egyben 15 autót bocsát az osztrák vöröskereszt rendelkezésére a magyarországi szállítások megkönnyítése céljából.

Román kormány- és pártküldöttség utazott Budapestre

A román hírügynökség jelenti, hogy *Gheorghiu-Dej*, a Román Munkáspárt első titkára és *Chivu Stoica*, a Román Népköztársaság Minisztertanácsának elnöke szerdán küldöttség élén Budapestre indult. A román küldöttség tagjai között van a román kormány és párt több vezetője.

Összeesküvés az indonéz hadseregben

Az indonéz hadsereg főhadiszállása szerdán közölte: összeesküvést lepleztek le az indonéz hadseregben, amelynek célja a kormány megdöntése volt. Sulkifli Lubis ezredes, volt vezérkari főnök azt tervezte, hogy fegyveres erővel lemondásra készteti az indonéz kormányt. A kormányügyek intézését katonai hatóságok vették volna át és izlam-államot létesítettek volna.

A dzsakartai helyőrség csapatainál a múlt hét végén elrendelt riadókészültségből arra következtetnek, hogy a hadsereg vezetői ismét teljesen ellenőrzésük alatt tartják a helyzetet.

HONVEDELEM.HU
SZIRÁKI SZABOLCS GYŰJTEMÉNYE